

บทที่ 1

บทนำ

ความสำคัญและความเป็นมาของปัญหา

ปัจจุบันการศึกษาศิลปะระดับอุดมศึกษาในประเทศไทย ได้พัฒนาเจริญก้าวหน้าไปมาก ดังจะเห็นได้จากการที่มีสถาบันการศึกษาหลายแห่ง ทั้งที่เป็นของรัฐและของเอกชน และทั้งที่อยู่ในเขตกรุงเทพมหานคร หรือในภูมิภาคอื่นได้จัดการศึกษาด้านศิลปะเพิ่มมากขึ้น สถาบันการศึกษาเหล่านี้ต่างก็มีบทบาทสำคัญในการที่จะส่งเสริม และพัฒนาวิชาการศิลปะ ทั้งภาคทฤษฎี และภาคปฏิบัติ ตลอดจนการหาแนวทางพัฒนาความคิด จิตใจของมนุษย์ในด้านสุนทรียภาพและวัฒนธรรมของชาติ นอกจากนี้การศึกษาศิลปะในระดับอุดมศึกษาย่อมเป็นสิ่งจำเป็น เพราะโดยพื้นฐานของวัฒนธรรม และความเจริญของสังคมมนุษย์ หากขาดศิลปะสักอย่างหนึ่งก็ย่อมไม่ครบของสังคมแห่งความเจริญเติบโตในสังคมมนุษย์ที่เรียกว่า "อารยธรรม" (น.ณ. ปากน้ำ 2528: 27)

ในการศึกษาด้านศิลปะนั้น นนทิวรรณ จันทนะผลิน (2528: 60) กล่าวว่า ผู้สอนจะให้แต่ประสบการณ์ทางการได้ยิน และการเห็นนั้น ยังเป็นการไม่เพียงพอ เพราะประสบการณ์เหล่านี้ อาจแปรเปลี่ยนไปได้ตามความรู้สึกนึกคิดของคนๆ นั้น แต่การให้ประสบการณ์ด้วยการสัมผัสนั้น ถือได้ว่าเป็นประสบการณ์ที่ใกล้ชิด และผูกพันกว่าการได้ยิน และการมองเห็น เพราะเป็นประสบการณ์ที่ทำให้ผู้เรียนได้รับรู้อย่างลึกซึ้งถึงแก่นแท้ของความรู้นั้นโดยการปฏิบัติด้วยตนเอง เหตุนี้เอง ความสำคัญของการสอนศิลปะโดยเฉพาะสาขาทัศนศิลป์นั้น จึงมุ่งเน้นการเรียนรู้ภาคปฏิบัติ อันได้แก่ วิชาวาดเส้น วิชาจิตรกรรม วิชาประติมากรรม และวิชาภาพพิมพ์ วิชาเหล่านี้ ถือได้ว่าเป็นวิชาพื้นฐานที่สำคัญและเป็นวิชาขั้นสูงในการศึกษาศิลปะแต่ละสาขา ซึ่งจะทำให้ผู้เรียนเกิดการเปลี่ยนแปลงด้านทักษะโดยตรง การจะได้มาซึ่งทักษะเหล่านี้ ผู้ปฏิบัติจะต้องมีทัศนคติที่ถูกต้องและได้รับการฝึกฝน

ที่ถูกทาง ความคิด หรือจินตนาการกับการกระทำหรือทักษะจะต้องเติบโตคู่กัน แต่ละฝ่ายจะสนับสนุนซึ่งกันและกันให้เจริญขึ้น เมื่อจินตนาการแก่กล้าขึ้นทักษะก็จะต้องเติบโตสูงขึ้นเพื่อสนองตอบจินตนาการ ทักษะในการแสดงออกชัดเจนและรุนแรงเท่าไร ก็จะช่วยผลักดันจินตนาการให้ขยายตัว กว้างไกลและลึกซึ้งยิ่งขึ้น (ซลุต นิม เลมอ 2529: 13)

แลนซิง (Lansing 1976: 413-414) กล่าวว่า ทักษะเป็นความสามารถในการใช้ความรู้อย่างมีประสิทธิภาพ ในศิลปะทักษะเป็นความสามารถในการสร้างประสิทธิภาพในการใช้ ความรู้เกี่ยวกับศิลปะ กระบวนการ องค์ประกอบศิลปะ ประวัติศาสตร์ศิลป์ และสุนทรียศาสตร์ดังนั้นทักษะในผลงานศิลปะจึงเป็นความชำนาญทางเทคนิค ซึ่งอำนวยความสะดวกหนึ่งผลผลิตทางความคิดทางความงามให้มีความสัมพันธ์กับความรู้ เกิดเป็นรูปทรงที่ทำให้ผู้ดูเข้าใจในความคิดและความรู้สึก ตามประสบการณ์และความรู้ของบุคคลนั้น นอกจากนี้ครูก็มีส่วนส่งเสริมสนับสนุนด้านทักษะของผู้เรียน ซึ่งหากครูปราศจากความรู้และความถนัดที่เหมาะสมแล้ว ก็จะทำให้ขาดสิ่งจูงใจอันเป็นสิ่งสำคัญสำหรับการสอนศิลปะภาคปฏิบัติ

นอกจากนั้นทฤษฎีซึ่งเป็นผลมาจากการวิจัยของ เบเนย์ (Baney 1980: 3385) เกี่ยวกับการรับรู้รูปทรงทั้งด้านการเห็นและสัมผัส ได้สนับสนุนว่า วิชาศิลปะภาคปฏิบัติมีความสำคัญต่อการศึกษาศิลปะ และเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพให้กับการรับรู้ทางการเห็นของผู้เรียนได้ในด้านรูปทรง ทั้งทางด้านการวาดและการปั้น โดยเฉพาะในด้านรายละเอียดพื้นผิว และความเป็น 3 มิติของรูปทรง สตีวานอฟ (Stevanov 1982: 2533) ได้ทำการวิจัยเรื่อง "การศึกษากลวิธีการสอน 3 แบบ ในการสอนวิชาศิลปะขั้นต้นแก่ผู้ไม่ได้เรียนวิชาเอกศิลปะในระดับวิทยาลัย (A Study of Three Instruction Procedures in the Teaching of Art Survey to Non-Art Major on the College Level) คือ วิธีที่ 1 มีการจัดสถานการณ์ศิลปะภาคปฏิบัติประกอบการบรรยาย วิธีที่ 2 มีการบรรยายอย่างเป็นทางการเป็นลำดับและต่อเนื่อง วิธีที่ 3 มีการบรรยายอย่างไม่เป็นลำดับ ผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่า การจัดสถานการณ์ การเรียนรู้ศิลปะภาคปฏิบัติประกอบการบรรยายสนับสนุนส่งเสริมความรู้ด้านประวัติศาสตร์ศิลป์ และความรู้ด้านการออกแบบของผู้เรียนที่ไม่ได้เรียนวิชาเอกศิลปะในระดับวิทยาลัย ช่วยให้ผู้เรียนประสบผลสำเร็จในการเรียนรู้สูงกว่าการใช้วิธีการบรรยายเพียงอย่างเดียว ซึ่งก็สอดคล้องกับงานวิจัยของ เนเพีย (Napier 1983: 1669) เรื่อง "ประสิทธิภาพของวิธีการบรรยายและวิธีการภาคปฏิบัติ ในการสอนวิชาศิลปะนิยามในวิทยาลัย (The Effectiveness of Lecture and Studio Methods in Teaching College

Art Appreciation) ซึ่งผลของการศึกษาแสดงว่า การใช้วิธีการบรรยายประกอบกับ การใช้วิธีการบรรยายประกอบกับ การใช้วิธีการภาคปฏิบัติ เป็นการสอนที่มีประสิทธิภาพต่อการเรียนรู้ วิชาศิลปะนิยม

ผลของงานวิจัยดังกล่าวข้างต้นแสดงให้เห็นว่า การสอนศิลปะภาคปฏิบัติมีความสำคัญต่อการเรียนรู้ด้านทักษะ ซึ่งเกี่ยวข้องกับ กระบวนการสร้างสรรค์ การจัดองค์ประกอบศิลปะ ประวัติศาสตร์ศิลป์ และ ลุทธิศาสตร์ นอกจากนี้ยังทำให้ผู้เรียนเกิดการเปลี่ยนแปลงด้านทักษะ ทั้งในด้านการคิด การปฏิบัติ การแก้ปัญหา และการวิจารณ์ (ชลอ พงษ์สามารถ 2526:59) และยังมีผลต่อ การเพิ่มประสิทธิภาพในการเรียนวิชาศิลปะอื่นๆ อีกด้วย จึงทำให้เกิดความสนใจจะศึกษา สภาพและปัญหาของการสอนศิลปะภาคปฏิบัติ ในระดับอุดมศึกษาปัจจุบันในด้านต่างๆ เพื่อเป็นข้อมูลในการแก้ไข หรือปรับปรุงสภาพการเรียนการสอนศิลปะภาคปฏิบัติให้ดียิ่งขึ้นต่อไป

การศึกษา เป็นเครื่องมือที่ใช้พัฒนากำลังคนให้เป็นคนที่มีคุณภาพ โดยอาศัยกระบวนการดำเนินงานที่มีระบบแบบแผนเป็นเครื่องมือ สงัด อุทรานันท์ (2527: 25-28) กล่าวว่า กระบวนการดำเนินงาน เป็นการดำเนินงานกิจกรรมการเรียนการสอน ซึ่งประกอบด้วยกิจกรรมย่อยหลายชนิด คือ การเตรียมความพร้อม การดำเนินการสอน การสร้างเสริมทักษะ และ กิจกรรมสนับสนุน

การเตรียมความพร้อมเป็นสิ่งสำคัญ และจำเป็นต่อการเรียนการสอน การเตรียมความพร้อม นอกจากจะทำได้โดยการเร้าความสนใจแล้ว ในระบบการเรียนการสอนยังรวมไปถึงการประเมินสถานการณ์ หรือ ความรู้ของผู้เรียนก่อนที่จะสอนอีกด้วย เพื่อจะได้ทราบว่า ผู้เรียน มีความรู้ความเข้าใจในสิ่งที่เรียนพื้นฐานเพียงใด เพื่อจะได้จัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้ต่อเนื่องจากความรู้พื้นฐานเดิมของผู้เรียน

การให้เนื้อหาสาระใหม่ เป็นการดำเนินการสอน หรือ การให้ข้อมูลใหม่แก่ผู้เรียน ซึ่งจะเกี่ยวข้องกับ กิจกรรมการใช้วิธีการสอน และ การใช้สื่อการสอนให้เหมาะสมกับความสนใจ และ ความต้องการของผู้เรียน ถ้าการดำเนินการเรียนการสอน ได้ช่วยทำให้เกิดความตื่นตัวสนุกสนาน และ เต็มไปด้วยความอยากรู้อยากเห็นแล้ว โอกาสการบรรลุจุดหมายปลายทางของผู้เรียนย่อมจะมีมาก

การสร้างเสริมทักษะ เป็นกิจกรรมที่มีเป้าหมายหลักเพื่อให้ผู้เรียนมีทักษะและความรู้ความเข้าใจในสิ่งที่เรียนมาแล้วดียิ่งขึ้น การสร้างเสริมทักษะการเรียนรู้อาจทำได้หลายวิธี แต่

วิธีที่ใช้กันมากคือ การให้ทำแบบฝึกหัดหรือกิจกรรมเพื่อสรุปหรือทบทวนสิ่งที่ได้เรียนไปแล้ว และในส่วนของการสร้างเสริมทักษะนี้ ต้องคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลของผู้เรียนด้วย ประการสำคัญ คือ ครูผู้สอนควรใช้เวลาระหว่างการสร้างเสริมทักษะนี้ ทำการช่วยเหลือผู้ที่ เรียนช้า และส่งเสริมผู้ที่เรียนเก่งให้มากยิ่งขึ้น

กิจกรรมการสนับสนุน ก่อนที่จะสิ้นสุดการสอน อาจมีกิจกรรมบางอย่างที่สมควรจะ จัดทำ ได้แก่ การสรุปทบทวนเพื่อเป็นการย้ำ และทำให้เกิดความเข้าใจหรือสามารถนำเอา หลักการต่างๆไปใช้ อาจมีการวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเพื่อให้ทราบความก้าวหน้าของผู้เรียน

กาญจนา คุนารักษ์ (2527: 165) กล่าวว่า กระบวนการสอน เป็นแบบแผนและ ขั้นตอนการสอน โดยทั่วไปแล้วแบ่งออกเป็น 3 ขั้นตอน คือ 1. ขั้นเตรียมการสอน 2. ขั้น การสอน และ 3. ขั้นประเมินผล

กล่าวโดยสรุป ในการสอนทั้งหลายผู้สอนมักลำดับขั้นการดำเนินงาน หรือ กระบวนการสอนไว้ดังนี้ คือ การวางแผนการสอน การดำเนินการสอน และการประเมินผล นอกจากนี้ ก็ยังมีองค์ประกอบอื่นอีกที่มีความสัมพันธ์กับกระบวนการสอนทั้ง 3 ด้านดังกล่าว คือ สื่อการสอน วิธีการสอน และ เกณฑ์ที่ใช้ในการวัดและประเมินผล

จินตนา มาพวง (2520: 56-60) ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับ ประสิทธิภาพการสอนระดับอุดมศึกษา สาขาสังคมศาสตร์ ผลการวิจัยพบว่าวิธีการสอนและ ประเมินผลเป็นตัวแปรอื่นหนึ่งที่เกี่ยวข้องกับประสิทธิภาพทางการสอน กล่าวคือ ในด้านวิธีการสอน อาจารย์ต้องอธิบายเนื้อหาชัดเจนถูกต้องมีการนำผลการประเมินการสอนมาปรับปรุง แก้ไขในการสอนครั้งต่อไป และในด้านการประเมินผล ต้องรู้เทคนิคการออกข้อสอบที่ดีมีการ ตรวจและแจ้งผลการสอนอย่างรวดเร็ว ยุติธรรม ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อนันต์ ศรีโสภณ (2527: 99-100) ที่พบว่า องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อการสอนของอาจารย์มหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ ในด้านเทคนิคการสอน อาจารย์ต้องดำเนินการสอนตามลำดับขั้นตอน และมีระบบ อธิบายบทเรียนชัดเจน เข้าใจง่าย เน้นเนื้อหาตอนที่สำคัญ กระตุ้นให้นิเทศคิดอย่าง อิสระเสรี อธิบายสิ่งที่เข้าใจยากให้เข้าใจได้ ในด้านการวางแผนการสอน อาจารย์ต้อง เตรียมการสอนอย่างดีก่อนเข้าสอนทุกครั้ง แจ้งจุดมุ่งหมายและโครงการสอนให้นิเทศทราบล่วงหน้าอย่างชัดเจน ด้านการประเมินผล อาจารย์ต้องมีความซื่อสัตย์ และยุติธรรมในการทดสอบ และการตรวจให้คะแนน

อย่างไรก็ตาม ในการสอนไม่ว่าการสอนจะดำเนินไปในแบบใดก็ตาม ปัจจัยสำคัญที่สุดที่จะทำให้การสอนล้มเหลวก็คือ ตัวอาจารย์นั่นเอง ดังในงานวิจัยของค็อกซ์ (Cox 1984: 3556) ได้แสดงให้เห็นว่าปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อวัตรกรรมทางการสอนศิลปะในระดับอุดมศึกษา ขึ้นอยู่กับตัวอาจารย์ และ อาจารย์ควรมีลักษณะดังนี้ คือ

1. สนับสนุนวัตรกรรมทางการสอนโดยทั่วไป
2. มีความศรัทธาในการสอนอย่างเต็มที่
3. มองเห็นตัวเองในลักษณะที่เป็นผู้มีความรู้เกี่ยวกับวัตรกรรมทางการสอน
4. สนับสนุนการใช้มาตรฐานการประเมินผลเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการสอน
5. เชื่อว่าบทบาทที่เหมาะสมภายในห้องเรียน อาจารย์ควรสนับสนุนผู้เรียนตามแนวทางของแต่ละคนมากกว่าที่จะแสดงในลักษณะของผู้มีอำนาจ
6. บอกตัวเองว่าเป็นนักการศึกษา ก่อน และเป็นศิลปินทีหลัง

กล่าวโดยสรุปแล้ว การสอนศิลปะภาคปฏิบัติ เป็นกระบวนการที่ซับซ้อนเพราะเป็นการเรียนรู้ด้านทักษะ ซึ่งเป็นความสามารถในการสร้างประสิทธิภาพในการใช้ความรู้เกี่ยวกับศิลปะ กระบวนการ องค์ประกอบศิลปะ ประวัติศาสตร์ศิลป์ และสุนทรียศาสตร์ ฉะนั้นในการวางแผนการสอน สื่อการสอน การดำเนินการสอน วิธีการสอน การประเมินผล และเกณฑ์ที่ใช้ในการวัดและประเมินผล จึงเป็นขั้นตอนและองค์ประกอบที่สำคัญที่จะทำให้การสอนมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล อย่างไรก็ตามไม่ว่าการสอนจะดำเนินไปอย่างไร องค์ประกอบที่สำคัญก็คือ ตัวอาจารย์ผู้สอนนั่นเอง เพราะเป็นผู้กำหนดกระบวนการสอนและจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนได้รับความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาวิชาต่างๆ ตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตร

สำหรับภาพรวมของปัญหาการเรียนการสอนวิชาศิลปะจากสถาบันอุดมศึกษา 4 แห่ง คือ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตเพาะช่าง วิทยาลัยช่างศิลป์ วิทยาเขตลาดกระบัง และ มหาวิทยาลัยศิลปากร สรุปได้ว่า

1. ขาดอาคารสถานที่เรียนอันเหมาะสม
2. ขาดความพร้อมทางด้านวัสดุอุปกรณ์ประกอบการเรียนการสอน
3. งบประมาณจากรัฐเพื่อส่งเสริมด้านศิลปะยังไม่เพียงพอ
4. ผู้สอนขาดคุณลักษณะในด้านความรู้ทางวิชาการศิลปะที่มีประสิทธิภาพสูง
5. แนวความคิดและหลักสูตรทางศิลปะยังไม่พัฒนาให้สอดคล้องกับลักษณะสังคมปัจจุบัน ที่เปลี่ยนแปลงไป (มหาวิทยาลัยศิลปากร 2528: 190)

ในด้านปัญหาการสอนศิลปะภาคปฏิบัติ จากการศึกษารวบรวมจากเอกสารต่างๆ พบว่า นอกจากจะเกี่ยวข้องกับกระบวนการสอนแล้ว ยังเกี่ยวข้องกับองค์ประกอบการเรียนการสอน ซึ่งอาจจำแนกได้ดังนี้ คือ

1. ปัญหาที่เนื่องมาจากผู้เรียน ที่พบอยู่เสมอคือ ความรู้ของผู้เรียนมีไม่เท่าเทียมกัน เนื่องจากผู้เรียนมาจากสิ่งแวดล้อมที่แตกต่างกัน (นพวรรณ หมั่นทรัพย์ 2528: 131) ผู้เรียนไม่ได้ตั้งใจมาเรียนศิลปะด้วยความจริงใจ (อภิชัย นาคคง 2528: 98) เมื่อเข้ามาเรียนแล้ว จึงขาดความขยันเอาใจใส่ ไม่มีความพยายามที่จะศึกษาอย่างจริงจัง
2. ปัญหาที่เนื่องมาจากผู้สอน ที่พบอยู่ในปัจจุบันคือ ผู้สอนขาดคุณลักษณะในด้านความรู้ทางวิชาการศิลปะที่มีประสิทธิภาพสูง (มหาวิทยาลัยศิลปากร 2528: 190) ผู้สอนศิลปะส่วนใหญ่ไม่ได้เรียนวิชาการศึกษามาก่อน ขาดความพร้อมในการเตรียมการสอน (นพวรรณ หมั่นทรัพย์ 2528: 128) ขาดการสาธิตกระบวนการตามลำดับขั้นตอนของการปฏิบัติงาน (อารี สุทธิพันธ์ 2530: 71)
3. ปัญหาที่เนื่องมาจากการบริหาร พบว่า งบประมาณจากรัฐเพื่อสนับสนุนส่งเสริมด้านศิลปะยังไม่เพียงพอ (มหาวิทยาลัยศิลปากร 2528: 190) ขาดความคล่องตัวในการบริหาร และการประสานงานทั้งภายในและภายนอกสถาบัน เนื่องจากการดำเนินงานต่างๆ ต้องปฏิบัติตามขั้นตอนของระเบียบราชการมากเกินไป (ทบวงมหาวิทยาลัย 2529: 3)
4. ปัญหาที่เนื่องมาจากหลักสูตร ในภาพรวมของหลักสูตรสถาบันอุดมศึกษาพบว่า ส่วนใหญ่มุ่งเน้นวิชาเฉพาะ แต่มิได้ให้ความสำคัญในด้านกระบวนการประกอบอาชีพ การสร้างงานและการแนะแนวอาชีพในระหว่างที่ศึกษาอยู่อย่างเพียงพอ (ทบวงมหาวิทยาลัย 2529: 3) โดยเฉพาะหลักสูตรทางศิลปะนั้นยังไม่พัฒนาให้สอดคล้องกับลักษณะสังคมปัจจุบันที่เปลี่ยนแปลงไป (มหาวิทยาลัยศิลปากร 2528: 190) หลักสูตรขาดความยืดหยุ่นให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อม และขาดตำราเรียน (นพวรรณ หมั่นทรัพย์ 2528: 132)
5. ปัญหาที่เนื่องมาจากสถานที่และวัสดุอุปกรณ์ พบว่า ขาดอาคาร สถานที่เรียนที่เหมาะสม ขาดความพร้อมด้านวัสดุอุปกรณ์ประกอบการเรียนการสอน (มหาวิทยาลัยศิลปากร 2528: 190) นอกจากนี้ก็ยังพบว่าสภาพของห้องเรียนศิลปะภาคปฏิบัติ โดยส่วนใหญ่ยังไม่เหมาะสมกับสาขาวิชา

จากความสำคัญและความเป็นมาของปัญหาดังกล่าว แสดงให้เห็นว่าการสอนศิลปะภาคปฏิบัติในระดับอุดมศึกษา เป็นเรื่องที่น่าสนใจเป็นอย่างยิ่งโดยเฉพาะสภาพและปัญหาการเรียนการสอนศิลปะภาคปฏิบัติ ในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ เขตกรุงเทพมหานคร ยังไม่เคยมีการศึกษามาก่อน ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาสภาพและปัญหาการเรียนการสอนศิลปะภาคปฏิบัติดังกล่าว นับตั้งแต่การวางแผนการสอน สื่อการสอน การดำเนินการสอน วิธีการสอน การประเมินผล และเกณฑ์ที่ใช้ในการวัดและประเมินผล เนื่องจากเป็นขั้นตอนและองค์ประกอบสำคัญที่จะทำให้การเรียนมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล รวมถึงปัญหาที่เนื่องมาจากผู้เรียน ผู้สอน การบริหาร หลักสูตร สถานที่และวัสดุอุปกรณ์

วัตถุประสงค์ในการวิจัย

เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาการเรียนศิลปะภาคปฏิบัติสาขาทัศนศิลป์ในด้านการวางแผน การสอน สื่อการสอน วิธีการสอน การประเมินผล และ เกณฑ์ที่ใช้ในการวัดและประเมินผล นอกจากนี้ยังศึกษาถึงปัญหาการเรียนศิลปะภาคปฏิบัติที่เนื่องมาจาก ผู้เรียน ผู้สอน การบริหาร หลักสูตร สถานที่และวัสดุอุปกรณ์ ในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ เขตกรุงเทพมหานคร

ขอบเขตในการวิจัย

1. ศึกษาสภาพและปัญหาการเรียนศิลปะภาคปฏิบัติสาขาทัศนศิลป์ ในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ กรุงเทพมหานคร ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2533
2. สถาบันอุดมศึกษาของรัฐที่ใช้ศึกษา เป็นสถาบันอุดมศึกษาที่มีคณะหรือภาควิชาที่เปิดสอนด้านศิลปกรรม หรือ ศิลปศึกษา ในระดับปริญญาตรี
3. กลุ่มประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ อาจารย์ผู้สอนวิชาศิลปะภาคปฏิบัติสาขาทัศนศิลป์ในสาขาจิตรกรรม ประติมากรรม และภาพพิมพ์ในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ กรุงเทพมหานคร

ข้อตกลงเบื้องต้น

1. ในการเก็บข้อมูลครั้งนี้ ถือว่าผู้ตอบแบบสอบถามตอบตามความเป็นจริง
2. ลักษณะของวิชาศิลปะภาคปฏิบัติในสาขาทัศนศิลป์แต่ละวิชาอาจมีความแตกต่างกันบ้าง แต่ไม่มีผลต่อการศึกษาโดยส่วนรวม

คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

การสอนศิลปะภาคปฏิบัติ หมายถึง กระบวนการในการถ่ายทอดความรู้ รวมถึง การเสนอสภาพการณ์ การเรียนรู้ด้านศิลปะที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้มีทักษะและความเชี่ยวชาญในการใช้วัสดุ อุปกรณ์ต่างๆ ตลอดจนกระทั่งสามารถถ่ายทอด ความรู้สึกนึกคิด และจินตนาการ เฉพาะส่วนบุคคล ให้ปรากฏออกมาเป็นผลงานที่สัมผัสได้ตามที่หลักสูตรกำหนด

สถาบันอุดมศึกษาของรัฐ หมายถึง สถาบันการศึกษาของรัฐ ที่สังกัดกระทรวง ศึกษาธิการ ได้แก่ วิทยาลัยครุสหวิทยาลัยรัตนโกสินทร์ สถาบันเทคโนโลยีราชมงคลวิทยาเขต เพาะช่าง และสถาบันการศึกษาของรัฐที่สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย ได้แก่ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร และมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร ซึ่งจัดการศึกษาด้าน ศิลปกรรม หรือ ศิลปศึกษา ระดับปริญญาตรี ในเขตกรุงเทพมหานคร

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้ทราบถึงสภาพและปัญหาการสอนศิลปะภาคปฏิบัติสาขาทัศนศิลป์ ในสถาบัน อุดมศึกษาของรัฐ กรุงเทพมหานคร
2. เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาและเสริมสร้างประสิทธิภาพทางการสอนศิลปะ ภาคปฏิบัติ ในระดับอุดมศึกษา
3. เพื่อเป็นแหล่งข้อมูลเกี่ยวกับการสอนศิลปะในระดับอุดมศึกษาต่อไป

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย